

КАМ'ЯНСЬКЕ ГОРОДИЩЕ — археологічна пам'ятка скіфського періоду. Розташ. на дюнному мисі лівого берега Дніпра у межах м. Кам'янка-Дніпровська Запоріж. обл. Виявив 1899 Д. Сердюков, досліджували **Б. Граков** (1938–40, 1945–50), від 1987 — Скіф. експедиція Інституту археології НАНУ (Київ) під керівництвом **Н. Гаврилюк**. Виникло наприкінці 5 — на поч. 4 ст. до н. е., мало пл. 12 км², яку відокремлював від степу земляний вал вис. 2 м. Культур. шар залягає лінзами діаметром до 1-го км і потуж. у серед. частині до 1-го м. Відкрито залишки садиб із каркас., напівземлянк., назем. житл. будівлями та госп. ямами, бронзоліварні майстерні, майстерні з оброблення кістки і рогу, кузні. Знайдено чорнолаковий, ліпний посуд, вироби з бронзи, заліза, кістки й рогу, монети Боспор. царства, Істрії, Ольвії, фрагменти амфор, скляних речей, бронз. і золоті прикраси. Мешканці займалися землеробством та скотарством, примітив. ремеслами, домашнім виробництвом. На думку Б. Гракова, К. г. було торг., ремісн. й адм. центром Степ. Скіфії, у межі якого входило Знам'ян. городище (2 ст. до н. е. — 2 ст. н. е.), що відігравало роль акрополя. Натомість С. Ольговський вважає його сезон. торжищем кочових скіфів, Н. Гаврилюк — екон. центром Степ. Скіфії, конгломератом скотар. с-щ, які виникли на місцях зимівок і контролювали найкращі плавневі пасовища та пере-

хрестя важливих сухопут. і водних шляхів (при цьому Знам'ян. городище з К. г. не пов'язане). На поч. н. е. тут існувало відкрите с-ще, у 3–4 ст. н. е. — поселення *черняхівської культури*, на поч. 18 ст. рос. імператор Петро I побудував фортецю **Кам'яний Затон**.

Рекомендована література

1. Граков Б. Н. Каменское городище на Днепре // Мат. Ин-та археологии АН СССР. 1954. № 30;
2. Грязнов И. П. Каменское городище. Дн., 1978;
3. Ольговский С. Я. Социально-экономическая роль Каменского городища // Скифы Север. Причерноморья. К., 1987;
4. Гаврилюк Н. А. История экономики Степной Скифии VI–III вв. до н. э. К., 1999;
5. Гаврилюк Н. А., Котова О. И. Сто лет раскопок Каменского городища // Скифы и сарматы в VII–III вв. до н. э. Москва, 2000;
6. Гаврилюк Н. А. Каменское городище – городище, торжище или конгломерат разновременных поселков // Боспор. феномен: пробл. хронологии и датировки памятников. С.-Петербург, 2004. Вып. 2.

Н. О. Гаврилюк

Бібліографічний опис:

Кам'янське городище / Н. О. Гаврилюк // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11000>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).